

на розвиток інноваційних процесів, підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів, а також стимулювання створення спеціалізованих інноваційних банків. Для пожевлення інноваційної ситуації, що склалась в Хмельницькій області серед підприємств харчової промисловості сьогодні, перш за все, необхідна державна підтримка.

#### **Список використаних джерел:**

1. Інноваційна діяльність промислових підприємств у Хмельницькій області у 2012 році: статистичний збірник. За ред. нач. Головного управління статистики у Хмельницькій області, В.В. Скальського – Хмельницький, 2013. – 100 с.
2. Статистична інформація Головного управління статистики у Хмельницькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>.

**Беляєва С.С.**

*кандидат економічних наук,*

*професор кафедри сталого природокористування*

*Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління*

*м. Київ, Україна*

**Басок С.А.**

*член правління громадської організації «КолоОбіг»*

*м. Черкаси, Україна*

### **ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГЕМИ**

Проведений системний аналіз соціально-економічного розвитку області свідчить, що більшість тенденцій зорієнтовані на прискорену динаміку та подолання негативних проявів. Водночас в області залишається ряд проблемних питань, які актуальні й негативно впливають на стратегічну спрямованість інтегрування до загальнодержавних процесів. Про це свідчить ряд ключових соціально-економічних показників, що характеризують економічну діяльність суб'єктів господарювання та її вплив на рівень життя й соціальну захищеність населення. Доцільно навести фактори впливу на рівень розвитку регіону, застосувавши метод SWOT-аналізу [1].

Щодо природно-ресурсного потенціалу Черкаського регіону, доцільно зазначити такі позитивні й негативні тенденції та фактори його розвитку (згідно з методом SWOT-аналізу), зокрема до позитивних віднесено: збільшення використання мінерально-сировинних ресурсів; значна кількість родовищ природно-будівельних матеріалів; на території області розташоване унікальне за розмірами, якістю та спектрами застосування родовище бентонітових та палигорскитових глини; можливість видобутку бурого вугілля відкритим способом; область має значні запаси титанових руд (Носачівське родовище); область багата запасами мінеральних вод та лікувальних радонових вод 53,6 %

земельного фонду області – чорноземи; висока рибопродуктивність Кременчуцького водосховища.

До негативних тенденцій та факторів зокрема віднесена: висока розораність с/г угідь; інтенсивні процеси водної ерозії на орних землях; забруднення водних ресурсів стічними водами; недостатнє використання сприятливих умов з виробництва електроенергії на малих річках області; розвитку інших нетрадиційних видів енергії; припинено видобуток вугілля.

Щодо визначення позитивних і негативних тенденцій та факторів розвитку Черкаського регіону (згідно методу SWOT-аналізу) стосовно його економічного потенціалу серед позитивних зазначено такі, як: утримується позитивна динаміка зростання обсягів промислового виробництва; високі темпи промислового виробництва провідних галузей; темпи зростання інвестицій в основний капітал перевищують темпи промислового виробництва; швидкий розвиток нової галузі в машинобудуванні – транспортному машинобудуванні; зростає експортний потенціал; хімічна галузь продовжує залишатися ключовою по ряду виробництва продукції в загальнодержавних обсягах; ґрула прибуткових системоутворювальних підприємств складає основу для прискореного розвитку провідних галузей промисловості; зростає інфраструктура ділової підтримки – малого бізнесу; сільськогосподарське виробництво має високий рівень культури землеробства.

Серед негативних тенденцій та факторів: високе енергоспоживання та трудомісткість більшості виробництв; високий рівень фізичного та морального зносу основних виробничих фондів; економічне зростання неадекватно впливає на проблему зайнятості; недостатні обсяги власних інвестицій для розширеного відтворення по ряду провідних підприємств; низький рівень залучення іноземних інвестицій в сільськогосподарському виробництві та високотехнологічних галузях промисловості; інноваційна активність промислових підприємств уповільнена; висока імпортозалежність легкої промисловості; не приутинено спад поголів'я в тваринницькій галузі; значна кількість підприємств продовжує мати збиткову діяльність, що впливає на високий рівень економічної вразливості.

Розглядаючи позитивні та негативні тенденції й фактори розвитку Черкаського регіону (згідно методу SWOT-аналізу) щодо стану навколишнього середовища науковці визначили зокрема такі позитивні тенденції та фактори, як: екологічна ситуація в області протягом останніх років залишається стабільною; порівняно з 1995 роком викиди в атмосферне повітря від стаціонарних джерел скоротились майже удвічі, зменшився у 1,5 рази забір води; щорічне підвищення ефективності превентивних заходів, спрямованих на створення умов для життєзабезпечення людей; наявність єдиної системи збору та передачі на утилізацію спеціалізованим підприємствам небезпечних відходів (I та II класи небезпеки); наявність сучасних технологій знешкодження відходів отрутохімікатів; налагоджена система збору та вивезення твердих побутових відходів на полігоні (сміттєзвалища).

Серед негативних тенденцій та факторів: збільшення викидів забруднювальних речовин в атмосферу, порушення гідрологічних і гідротологічних параметрів водних об'єктів, зростання негативних ендегенних